

МОНГОЛ УЛСЫН
ҮНДЭСНИЙ СТАТИСТИКИЙН ХОРООНЫ
ДАРГЫН ТУШААЛ

2022 оны 04 сарын 06 өдөр

Дугаар А/66

Улаанбаатар хот

Эрсдэлийн удирдлагын бодлогын
баримт бичгийг батлах тухай

Статистикийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1 дүгээр заалтыг үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Үндэсний Статистикийн хорооны “Эрсдэлийн удирдлагын бодлогын баримт бичиг”-ийг хавсралтаар баталсугай.

2.“Эрсдэлийн удирдлагын бодлогын баримт бичиг”-ийн 3.9 дэх заалтын дагуу үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага хариуцсан орон тооны бус нэгжийг зохион байгуулж, батлуулахыг Тамгын газар (Б.Лхагва)-т үүрэг болгосугай.

3.Энэ тушаалын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Дотоод аудит, эрсдэлийн удирдлагын газар (Ч.Баянчимэг)-т даалгасугай.

Б.БАТДАВАА

Үндэсний Статистикийн хорооны даргын
2022 оны 04 сарын 06 -ны өдрийн
А/66 дугаар тушаалын хавсралт

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГЫН БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧИГ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1 Энэхүү бодлогын баримт бичгийн зорилго нь Үндэсний Статистикийн хорооны үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх тогтолцоог тодорхойлоход оршино.

1.2 Энэхүү бодлогын баримт бичигт үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын дараах бүрэлдэхүүн хэсгийг тодорхойлно. Үүнд:

- 1.2.1 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагад баримтлах зарчим;
- 1.2.2 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын хамрах хүрээ;
- 1.2.3 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага;
- 1.2.4 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагад оролцогчдын үүрэг.

1.3 Үндэсний Статистикийн хорооны үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын журам, холбогдох заавар, тушаал нь энэхүү бодлогын баримт бичигтэй нийцтэй байна.

ХОЁР. НЭР ТОМЬЁО

2.1 Энэ бодлогын баримт бичигт хэрэглэсэн дараах нэр томьёог дор дурдсан утгаар ойлгоно. Үүнд:

- 2.1.1 “Үйл ажиллагааны эрсдэл” гэж хүний санаатай болон болгоомжгүй үйлдэл, эс үйлдэл, журам, заавар, программ хангамж, мэргэжлийн ур чадварын дутмаг байдал, гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйлс (force majeure)-ээс шалтгаалж байгууллагын үйл ажиллагаа доголдох, эсхүл тасалдсанаас санхүүгийн болон санхүүгийн бус алдагдал хүлээх нөхцөл байдал үүсэхийг;
- 2.1.2 “Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага” (risk management) гэж эрсдэл үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, учирсан эрсдэлийг хохирол багатайгаар даван туулахад байгууллагыг удирдан чиглүүлэх, эрсдэлийг бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээг хянах үйл ажиллагааг;
- 2.1.3 “Эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоо” (risk management framework) гэж байгууллагын хэмжээнд эрсдэлийн менежментийг төлөвлөх,

хэрэгжүүлэх, мониторинг хийх, тоймлон хянах, эрсдэлийн удирдлагыг байнга сайжруулах зорилгоор тухайн байгууллагаас сонгосон бүтэц, арга зүй, журам, тодорхойлолтуудын цогц арга хэмжээг;

- 2.1.4 “Эрсдэлийн хүлээн зөвшөөрөгдөх түвшин” (risk tolerance) гэж аливаа цаг хугацаанд хүлээн зөвшөөрч, хүлцэх боломжит эрсдэлийн түвшинг;
- 2.1.5 “Эрсдэлд өртөх хэмжээ” (risk exposure) гэж үйл ажиллагааны эрсдэл үүссэн тохиолдолд бий болох санхүүгийн болон санхүүгийн бус алдагдлыг илэрхийлсэн хэмжүүрийг;
- 2.1.6 “Эрсдэлийн матриц” (risk matrix) гэж үйл ажиллагааны эрсдэлийн тохиолдох магадлал болон эрсдэлээс үүсэх нөлөөллийг харгалзан үзэж эрсдэлийн түвшинг тогтоох аргачлалыг;
- 2.1.7 “Эрсдэлийн түвшин” (level of risk) гэж эрсдэлийн матрицын аргаар тооцоолсон оноонд харгалзах түвшинг;
- 2.1.8 “Эрсдэл хариуцагч” (risk owner) гэж үйл ажиллагааны эрсдэлийг шууд хариуцаж, удирдах үүрэг бүхий ажилтан, эсвэл удирдлагыг;
- 2.1.9 “Эрсдэлийн хяналт” (risk control) гэж эрсдэлийн шинж чанар, түвшнээс хамааран хүлээн зөвшөөрөх, бууруулах, шилжүүлэх, эсвэл зайлсхийх арга хэмжээ авахыг;
- 2.1.10 “Мониторинг” (monitoring) гэж шаардлагатай эсвэл хүлээгдэж буй гүйцэтгэлийн түвшингээс өөрчлөлтийг тодорхойлохын тулд байнгын шалгалт, хяналт, шүүмжлэлтэй ажиглалт эсвэл статусыг тодорхойлох үйл явцыг;
- 2.1.11 “Нэгж” гэж ҮСХ-ны газар, хэлтэс, бие даасан нэгж, орон нутаг дахь газар, хэлтэс, салбарыг;
- 2.1.12 “Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага хариуцсан орон тооны бус нэгж” (цаашид ҮАЭУХН гэх) гэж ҮСХ болон түүний орон нутаг дахь бие даасан бүх нэгжийн төлөөллөөс бүрдсэн ажлын хэсгийг;
- 2.1.13 “Эрсдэлийн зөвлөл” (Risk Committee) гэж ҮАЭУХН-ийн төлөөллөөс бүрдсэн ажлын хэсгийг;
- 2.1.14 “Эрсдэлийн менежер” (Risk Manager) гэж ҮСХ-ны эрсдэлийн зөвлөлийн ахлагч буюу ҮСХ-ны эрсдэлийн удирдлагын чиг үүрэг бүхий нэгжийн эрсдэлийн удирдлагыг хариуцсан ахлах статистикчийг;
- 2.1.15 “Хамгаалалтын гурван шугамын загвар” (three lines of defence) гэж үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагад гүйцэтгэх үүргийг гурван шатанд хуваарилсан засаглалын тогтолцоог.

ГУРАВ. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГАД БАРИМТЛАХ ЗАРЧИМ

3.1 ҮСХ нь бодлого хэрэгжүүлэгч хуулийн этгээдийн хувьд эрсдэлээс зайлсхийх бодлого баримтална. Үүнийг үйл ажиллагааны эрсдэлийг бүрэн арилгах, эсвэл үйл ажиллагааны эрсдэл огт хүлээхгүй гэж ойлгохгүй.

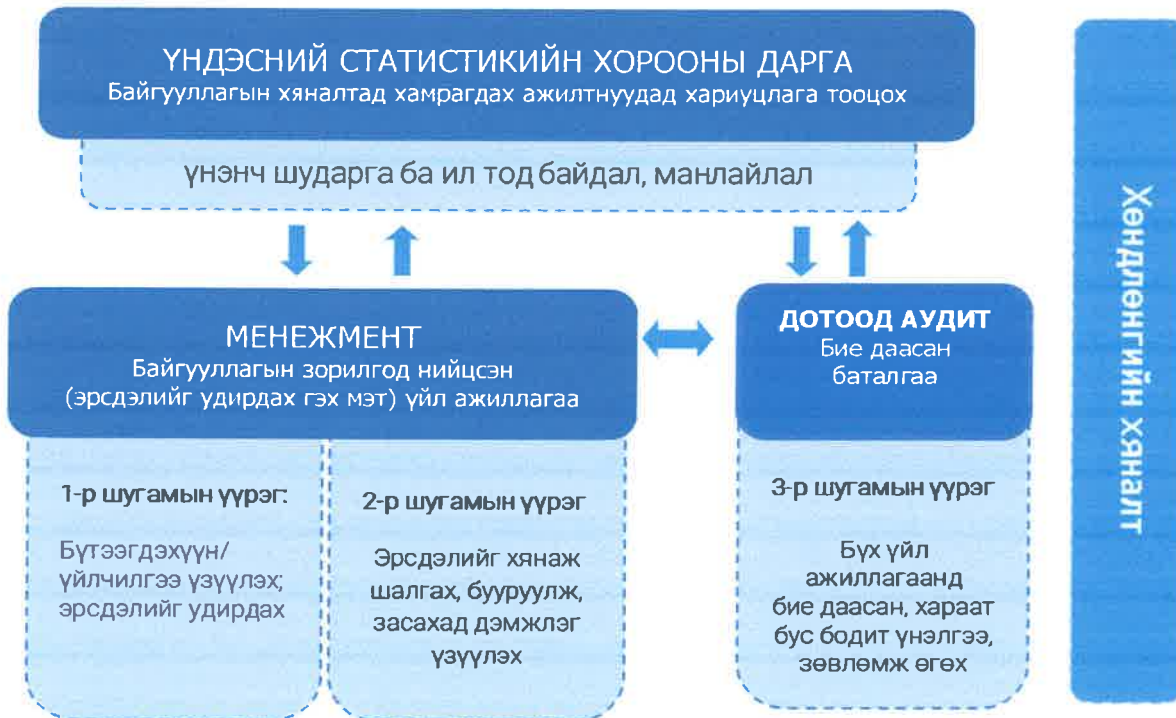
3.2 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэхэд дараах зорилтыг биелүүлэхийг эрмэлзэх бөгөөд эдгээрийг ач холбогдлоор нь эрэмбэлнэ.
Үүнд:

- 3.2.1 ҮСХ-ны хуулиар хүлээсэн үндсэн үүргийг биелүүлэх;
- 3.2.2 ҮСХ-ны үйл ажиллагааны тасралтгүй байдлыг хангах;
- 3.2.3 ҮСХ-ны нэр хүндийг хамгаалах;
- 3.2.4 Санхүүгийн сөрөг үр дагавар үүсэхээс сэргийлэх.

3.3 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага нь ҮСХ-ны өдөр тутмын үйл ажиллагаанд учирсан эсвэл учирч болзошгүй эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөгдөх түвшинд багтаан удирдах цогц үйл ажиллагаа байна.

3.4 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагад “Хамгаалалтын гурван шугам” загварыг баримтална.

Зураг 1. Гурван шугамын загвар

Тайлбар:

- ↓ хариуцлагатай байх, тайлагнах
- ↑ үүрэгдүүлэх, чиглүүлэх, нөөц боломжийг илрүүлэх, хяналт тавих
- ↔ зохицуулах, уялдааг хангах, хамтран ажиллах

3.5 ҮСХ нь үйл ажиллагааны тасралтгүй, найдвартай, аюулгүй байдлыг хангах, эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог бэхжүүлэх төлөвлөгөөтэй байна.

3.6 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагыг ҮСХ-ны удирдлага, нийт нэгж, ажилтны идэвхтэй оролцоо, уялдаа холбоотой хамтын ажиллагаанд үндэслэн хэрэгжүүлнэ.

3.7 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагыг тогтмол бөгөөд тасралтгүй хэрэгжүүлэх нь ҮСХ-ны үйл ажиллагааны болон байгууллагын соёлын салшгүй хэсэг байна.

3.8 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага нь ҮСХ-ны удирдлага болон нэгжийн удирдлагын ажлын чиг үүргийн салшгүй хэсэг байна.

3.9 ҮСХ болон түүний орон нутаг дахь салбар нь бие даасан бүх нэгжийн төлөөллөөс бүрдсэн ҮАЭУХН-тэй байна.

3.10 ҮАЭУХН-ийн төлөөллөөс бүрдсэн “Эрсдэлийн зөвлөл”-ийг ҮСХ-ны эрсдэлийн удирдлагын чиг үүргийг хариуцсан нэгжийн эрсдэлийн удирдлагыг хариуцсан ахлах статистикч удирдана.

3.11 Эрсдэлийн менежер нь шаардлагатай тохиолдолд ҮСХ-ны удирдлагад хандаж, үүссэн нөхцөл байдлыг шуурхай зохицуулна.

3.12 ҮСХ нь үйл ажиллагааны эрсдэлээс үүсэх алдагдал, зардал болон эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх сантай байж болно. Сангийн хэмжээг тодорхойлох, батлах, захиран зарцуулах асуудлыг холбогдох журам, зааврын дагуу зохицуулна.

ДӨРӨВ. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГЫН ХАМРАХ ХҮРЭЭ

4.1 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагад ҮСХ-ны хэрэгжүүлж буй бүхий л үйл ажиллагаа хамаарна. Энэ нь өдөр тутмын үйл ажиллагаанд учирсан, эсвэл учирч болзошгүй эрсдэлийг эрсдэлийн хүлээн зөвшөөрөгдөх түвшинд багтаан удирдах цогц үйл ажиллагаа юм.

4.2 ҮСХ-нд үйл ажиллагааны эрсдэл үүсгэх хүчин зүйлсийг хүний хүчин зүйлс, дотоод үйл ажиллагаа, журам, заавартай холбоотой хүчин зүйлс, мэдээллийн технологитой холбоотой хүчин зүйлс, гадаад хүчин зүйлс гэж дөрөв ангилан дараах байдлаар тодорхойлно. Үүнд:

4.2.1 Хүний хүчин зүйлс:

4.2.1.1 Орон тоо дутуу;

- 4.2.1.2 Хүний нөөцийн буруу бодлого (өсөн нэмэгдэж буй ажлын цар хүрээг хүний болон санхүүгийн нөөцтэй уялдуулж чадахгүй байх, хүний нөөцийг зөв хуваарилахгүй байх зэрэг);
- 4.2.1.3 Албан тушаалын тодорхойлолт, чиг үүрэг тодорхой бус, давхардсан, сул орхигдсон;
- 4.2.1.4 Албан тушаалын тодорхойлолт, чиг үүрэгт хамаарахгүй үүрэг даалгавар өгөх;
- 4.2.1.5 Ажил үүргийн хуваарь, ажил орлон гүйцэтгэх хуваарь оновчгүй байх;
- 4.2.1.6 Ажлын ачааллыг хэтрүүлэх (нэг цаг хугацаанд зэрэг гүйцэтгэх боломжгүй олон ажил өгөх, үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх боломжгүй болгох зэрэг);
- 4.2.1.7 Цалингийн систем үр нөлөө муутай, ажлын ачаалал, хариуцлагатай уялддаггүй;
- 4.2.1.8 Нарийн мэргэжлийн хүний нөөцийг аутсорслоход хүндрэл гардаг
- 4.2.1.9 Ажилтны мэргэжлийн мэдлэг сул, ажил гүйцэтгэх чадваргүй байдал;
- 4.2.1.10 Сургалт, дадлага, туршлага хангалтгүй байх;
- 4.2.1.11 Ажилтны хариуцлагагүй, ёс зүйгүй үйлдэл;
- 4.2.1.12 Ажилтнуудын сэтгэл ханамж буурах;
- 4.2.1.13 Ашиг сонирхлын зөрчил;
- 4.2.1.14 Бусад.

4.2.2 Дотоод үйл ажиллагаа, журам, заавартай холбоотой хүчин зүйлс:

- 4.2.2.1 Журам, заавраар бүрэн зохицуулагдаагүй үйл ажиллагаа;
- 4.2.2.2 Журам, зааврын хэрэгжих боломжгүй, хоёрдмол утгатай, ойлгомжгүй заалт;
- 4.2.2.3 Мэдээллийн урсгалын доголдол (мэдээллийг хугацаа хоцроох, буруу, алдаатай дамжуулах, эсвэл шаардлагагүй ажилтанд дамжуулах, шаардлагатай ажилтан, нэгжид дамжуулахгүй байх);
- 4.2.2.4 Ажлын байрны нөхцөл муу, аюулгүй байдал алдагдах;
- 4.2.2.5 Үйл ажиллагааны оновчгүй төлөвлөлт (хурал, семинар, сургалт, олон нийтийн бусад ажил зэргийг үндсэн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх болон амралтын цагтай давхцуулж зохион байгуулах);
- 4.2.2.6 Мониторинг, хяналтын тогтолцоо хэвшээгүй;
- 4.2.2.7 Бусад.

4.2.3 Мэдээллийн технологи, программ хангамжтай холбоотой хүчин зүйлс:

- 4.2.3.1 Серверийн хэвийн ажиллагаа, аюулгүй байдал бүрэн хангагдаагүй;
- 4.2.3.2 Мэдээллийн нууцлал, аюулгүй байдал бүрэн хангагдаагүй;

- 4.2.3.3 Программ хангамж, тоног төхөөрөмжийн хүрэлцээгүй байдал, тэдгээрийн гэмтэл, доголдол;
- 4.2.3.4 Шинэ программ хангамж нэвтрүүлэх, тоног төхөөрөмж ашиглалтад оруулахад шаардлагатай бүх төрлийн тохиргоо, тест, хяналт алдаатай, эсвэл дутуу хийгдэх;
- 4.2.3.5 Программ хангамж, тоног төхөөрөмжийн сайжруулалт, шинэчлэл, тохиргоо тогтмол хийгдээгүй байх;
- 4.2.3.6 Харилцаа холбоо, сүлжээнд гарсан доголдол, эсвэл тэдгээрийн нийцгүй, хүрэлцээгүй байдал;
- 4.2.3.7 Бусад.

4.2.4 Гадаад хүчин зүйлс:

- 4.2.4.1 Мэдээлэл өгөхөөс татгалзах;
- 4.2.4.2 Мэдээлэл өгөх графикт хугацааг зөрчих;
- 4.2.4.3 Алдаатай мэдээлэл ирүүлэх;
- 4.2.4.4 Төсөв дутуу батлах, санхүүжилт хугацаандаа хийгдэхгүй байх;
- 4.2.4.5 Байгалийн гамшиг, бослого, жагсаал, үймээн;
- 4.2.4.6 Нийтийг хамарсан гоц халдварт өвчин;
- 4.2.4.7 Дэд бүтэц (барилга, байгууламж, ус, дулаан хангамж, цахилгаан эрчим хүч, тээврийн үйл ажиллагаа гэх мэт)-д гарсан доголдол, эсвэл тэдгээрийн нийцгүй, хүрэлцээгүй байдал;
- 4.2.4.8 Бусад.

4.3 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн тохиолдлыг дараах байдлаар ангилна. Үүнд:

- 4.3.1 Хүний нөөцийн эрсдэл (4.2.1 дэх заалтад хамаарах);
- 4.3.2 Үйл ажиллагааны эрсдэл (4.2.2 дахь заалтад хамаарах);
- 4.3.3 Мэдээллийн технологийн эрсдэл (4.2.3 дахь заалтад хамаарах);
- 4.3.4 Бусдаас хамаарах эрсдэл (4.2.4 дэх заалтад хамаарах).

4.4 Эрсдэлийн тохиолдлын үр дүнд үүсэх үр дагаврыг дараах байдлаар тодорхойлно.

4.4.1 Санхүүгийн үр дагавар:

- 4.4.1.1 Нэмэлт зардал гаргах;
- 4.4.1.2 Нөхөн төлбөрийн зардал төлөх;
- 4.4.1.3 Шүүхийн зардал төлөх;
- 4.4.1.4 Торгууль, алданги төлөх;
- 4.4.1.5 Засвар үйлчилгээ хийлгэх, шинээр эд хөрөнгө худалдан авах;
- 4.4.1.6 Авлагыг зардлаар хаах;
- 4.4.1.7 Бусад.

4.4.2 Санхүүгийн бус үр дагавар:

- 4.4.2.1 Нэр хүнд унах;
- 4.4.2.2 Ажилтны эрүүл мэнд, амь нас хохирох;
- 4.4.2.3 Хамтран ажиллах чухал, ашигтай боломжоо алдах;
- 4.4.2.4 Холбогдох хууль, хяналтын байгууллагаас акт тогтоох, сануулга өгөх болон бусад санхүүгийн бус нөлөөллийн арга хэмжээ авахуулах;
- 4.4.2.5 Үр ашигт байдал алдагдах буюу үйл ажиллагааны эрсдэлийн үр дагаврыг арилгах зорилгоор нэмэлт ажлын цаг, хүч хөдөлмөр зарцуулах;
- 4.4.2.6 Бусад.

4.5 Мэдээллийн аюулгүй байдал, кибер аюулгүй байдал (cyber security), биет аюулгүй байдал, комплаенс (compliance)-ийн эрсдэлийн удирдлагыг тусдаа бодлого, журам, заавраар зохицуулна.

4.6 ҮСХ-ны болон орон нутаг дахь салбар бүх нэгж нь өөрсдийн өдөр тутмын үйл ажиллагаатай холбоотой санхүүгийн болон санхүүгийн бус эрсдэлийг зохистой удирдах замаар нэр хүндийн эрсдэл үүсэхээс сэргийлнэ.

ТАВ. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГЫН ҮЕ ШАТ

- 5.1 Эрсдэлийн удирдлага нь дараах үе шатуудтай байна. Үүнд:
 - 5.1.1 Эрсдэлийг илрүүлэх, тодорхойлох;
 - 5.1.2 Эрсдэлийг үнэлж, эрсдэлд өртөх хэмжээ болон эрсдэлийн түвшинг тогтоох;
 - 5.1.3 Эрсдэлийн шинж чанар болон түвшнээс хамаарч эрсдэлийн хяналтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;
 - 5.1.4 Энэхүү бодлогын баримт бичгийн 5.1.3-т заасан эрсдэлийн хяналтын үйл ажиллагаанд дараах арга хэмжээг ойлгоно. Үүнд:
 - 5.1.4.1 Эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөх;
 - 5.1.4.2 Эрсдэлийг бууруулах;
 - 5.1.4.3 Эрсдэлийг шилжүүлэх;
 - 5.1.4.4 Эрсдэлээс зайлсхийх.

5.2 Энэхүү бодлогын баримт бичгийн 5.1.2-т заасан эрсдэлийн түвшинг эрсдэлийн матрицын аргаар тогтоож “маш бага”, “бага”, “дунд”, “өндөр”, “маш өндөр” гэж ангилна.

5.3 Энэхүү бодлогын баримт бичгийн 5.1.4-т заасан эрсдэлийн хяналтын арга хэмжээг хэрхэн авах талаар шийдвэрийг 5.2-т заасан эрсдэлийн түвшинд үндэслэн тогтооно.

5.4 Энэхүү бодлогын баримт бичгийн 5.1.4.2, 5.1.4.3, 5.1.4.4-т заасан эрсдэлийн хяналтын арга хэмжээг авах эсэх шийдвэрийг тухайн эрсдэл гарсан тохиолдолд үүсэх нөлөөлөл, эрсдэлийг хянах арга хэмжээ авахтай холбоотой гарах зардлыг харгалзан зардал-үр ашгийн харьцуулсан шинжилгээний үр дүнд үндэслэн гаргана.

5.5 ҮСХ нь бүхий л үйл ажиллагааны хувьд үйл ажиллагааны эрсдэлийн хүлээн зөвшөөрөгдөх түвшинг бага байлгах, эрсдэлийн хяналтын арга хэмжээний үр ашиг нь энэхүү арга хэмжээний зардлаас илүү байх зарчмыг баримтална.

5.6 ҮСХ нь үйл ажиллагааны эрсдэлийг удирдахад дараах мэдээлэл, арга, ажиллагааг ашиглана. Үүнд:

- 5.6.1 Эрсдэлийн мэдээллийн сан (risk incident database);
- 5.6.2 Эрсдэлийн гол үзүүлэлтүүд (key risk indicators);
- 5.6.3 Эрсдэлийн өөрийн үнэлгээ (risk and control self-assessment);
- 5.6.4 Үйл явцын зураглал (process mapping);
- 5.6.5 Сценарь шинжилгээ (scenario analysis).

ЗУРГАА. ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГАД ОРОЛЦОГЧДЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

6.1 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэхэд ҮСХ-ны удирдлага, бүх бие даасан нэгжийн удирдлага болон нийт ажилтан оролцож үүрэг хүлээнэ.

6.2 ҮСХ-ны удирдлага нь үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагад дараах үүргийг гүйцэтгэнэ. Үүнд:

- 6.2.1 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын оновчтой бүтэц, тогтолцоог бий болгох;
- 6.2.2 Холбогдох бодлого, журам, зааврыг батлах;
- 6.2.3 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн зохистой соёлыг бий болгоход дэмжлэг үзүүлэх, үлгэрлэх;
- 6.2.4 Үйл ажиллагааны эрсдэлийн тайлантай танилцаж холбогдох үүрэг даалгавар өгөх, шийдвэр гаргах.

6.3 Энэхүү бодлогын баримт бичгийн 3.4-т заасан “Хамгаалалтын гурван шугам”-д дараах нэгжүүд тус тус хамаарна. Үүнд:

- 6.3.1 Нэгдүгээр шугам: ҮСХ-ны болон орон нутаг дахь бие даасан бүх нэгж;
- 6.3.2 Хоёрдугаар шугам: ҮСХ-ны ҮАЭУХН;
- 6.3.3 Гуравдугаар шугам: ҮСХ-ны эрсдэлийн удирдлагын чиг үүрэг хариуцсан нэгж.

Зураг 2. ҮСХ-ны эрсдэлийн удирдлагын схем

3-р шугам	ҮСХ-ны дарга			
	ҮСХ-ны эрсдэлийн удирдлагын чиг үүрэг хариуцсан нэгж			
2-р шугам	Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага хариуцсан нэгж (орон тооны бус)	Эрсдэлийн зөвлөл		
		ҮСХ	Нийслэл	Аймаг
		ҮСХ-ны газрын хэлтэс бүрийн төлөөлөл	Нийслэлийн статистикийн газар (НСГ), дүүргийн статистикийн хэлтэс (ДСХ)-ийн төлөөлөл	Аймгийн статистикийн хэлтэс, сумын статистик хариуцсан ажилтны төлөөлөл
1-р шугам	Бие даасан нэгж	ҮСХ-ны хэлтэс	<ul style="list-style-type: none"> • НСГ, ДСХ • Судалгааны баг 	<ul style="list-style-type: none"> • Хэлтэс, • Судалгааны баг
		Хэлтсийн ажилтан	НСГ, ДСХ-ийн ажилтан, судлаач	Хэлтэс, сумын статистик хариуцсан ажилтан, судлаач

6.4 Нэгдүгээр шугамын нэгж, түүний ажилтан нь өөрийн хариуцсан үйл ажиллагаатай холбоотой үйл ажиллагааны эрсдэлийг хүлээгч бөгөөд эрсдэлийг шууд хариуцаж, удирдана.

6.5 ҮСХ-ны аливаа нэгжийн хариуцсан үйл ажиллагаатай холбоотой үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага нь тухайн нэгжийн удирдлагын ажлын салшгүй хэсэг байна.

6.6 Хоёрдугаар шугамын нэгж нь нэгдүгээр шугамын нэгжүүдэд үйл ажиллагааны эрсдэлийг удирдахад дэмжлэг үзүүлж, бодлого, журам, заавраар хангах, шаардлагатай тохиолдолд зөвлөмж гарган, мэргэжлийн туслалцаа үзүүлнэ.

6.7 Хоёрдугаар шугамын нэгж нь нэгдүгээр шугамын нэгжийн өмнөөс үйл ажиллагааны эрсдэлийг хүлээх үүрэг гүйцэтгэхгүй.

6.8 Аливаа үйл ажиллагааны цар хүрээ, онцлогоос шалтгаалан холбогдох үйл ажиллагааны эрсдэл нь нэг буюу түүнээс дээш нэгжийг хамарсан тохиолдолд холбогдох бүх нэгжүүд үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагыг хамтран гүйцэтгэнэ.

6.9 Аливаа нэгжийн үйл ажиллагааны цар хүрээ, онцлогоос шалтгаалан үйл ажиллагааны эрсдэл хүлээгч нь үйл ажиллагааны эрсдэлийн хяналтыг

хэрэгжүүлэх боломжгүй тохиолдолд эрсдэлийн удирдлагыг холбогдох нэгжээр гүйцэтгүүлж болно.

6.10 Энэхүү бодлогын баримт бичгийн 6.9-д заасан нөхцөл үүссэн тохиолдолд эрсдэлийн хяналтын үйл ажиллагаанд эрсдэл хүлээгч болон эрсдэлийн хяналт гүйцэтгэх нэгж хамтран оролцож, хамтын шийдвэр гаргана.

6.11 Гуравдугаар шугамын нэгж нь нэгдүгээр болон хоёрдугаар шугамын үйл ажиллагаанд бие даасан үнэлгээ хийж, дүгнэлт гаргана.

6.12 ҮСХ-ны үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын журамд “хамгаалалтын гурван шугам”-ын нэгжийн үүргийг нарийвчлан тусгана.

6.13 Нэг, хоёрдугаар шугамын нэгжийн удирдлага нь статистикийн улсын байцаагчийн эрхийн хүрээнд эрсдэлийг бууруулах зорилгоор шаардлагатай арга хэмжээг хэрэгжүүлж болно.

6.14 Нэг, хоёрдугаар шугамын нэгж, ажилтан нь шаардлагатай тохиолдолд ҮСХ-ны даргад шууд хандах эрхтэй.

6.15 ҮСХ, түүний орон нутаг дахь салбар нэгжийн ажилтан нь “Эрсдэлийн зөвлөл”-д нэрээ дэвшүүлэх эрхтэй.

6.16 Эрсдэлийн удирдлагын үйл ажиллагаанд оролцогч нь эрсдэлийн удирдлагын талаарх сургалт, семинарт хамрагдах эрхтэй.

ДОЛОО. ТАЙЛАГНАЛ, МЭДЭЭЛЛИЙН УРСГАЛ

7.1 Эрсдэл хариуцагч болон нэгж нь үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын хүрээнд шаардлагатай мэдээллийг цаг тухайд нь ҮАЭУХН-д хүргүүлж, хамтран ажиллана.

7.2 ҮАЭУХН нь үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг тухай бүр, жилийн гүйцэтгэлийн тайланг ҮСХ-ны эрсдэлийн удирдлагын чиг үүрэг хариуцсан нэгжид тайлагнана.

7.3 Хамгаалалтын хоёрдугаар шугам, гуравдугаар шугамын нэгж нь ҮСХ-ны үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагатай холбоотой мэдээллийг тогтмол солилцоно.

7.4 Хамгаалалтын гуравдугаар шугамын нэгж нь үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын хэрэгжилтийн талаар өөрийн үнэлэлт, дүгнэлтийг ҮСХ-ны удирдлагад тайлагнана.

---oOo---